

Hrvatski sabor

Trg sv. Marka 6, 10 000 Zagreb

- Odboru za ljudska prava i prava nacionalnih manjina
- Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav
- Odboru za europske poslove
- Odboru za pravosuđe
- Odbor za lokalnu i područnu samoupravu
- Odbor za zakonodavstvo
- svim klubovima zastupnika

Podnesak inicijative SVI MI – Za Hrvatsku svih nas vezano uz zahtjev za raspisivanjem referenduma o ravnopravnoj službenoj uporabi jezika i pisma pripadnika nacionalnih manjina

Zagreb, 3. veljače 2014.

Poštovane zastupnice i zastupnici,

obraćamo Vam se u ime inicijative SVI MI – Za Hrvatsku svih nas koju su zajednički pokrenuli koalicija organizacija civilnoga društva Platforma 112 u suradnji s Građanskim odborom za ljudska prava te Inicijativom mladih za ljudska prava, kao pokušaj konstruktivnog odgovora na nasilne opstrukcije primjene Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, na što se nastavlja i zahtjev za raspisivanjem referenduma o izmjenama čl. 12. stavka 1. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina.

U svrhu razmatranja ovog problema, dostavljamo vam *Podnesak Inicijative SVI MI – za Hrvatsku svih nas*, u kojemu su izložene odredbe međunarodno preuzetih obveza i bilateralnih sporazuma Republike Hrvatske koji bi bili prekršeni predloženim izmjenama Ustavnog zakona, u slučaju da se referendum održi i predložena izmjena dobije potrebnu potporu birača. Obzirom na predstojeće diskusije o referendumskom pitanju u institucijama vlasti Republike Hrvatske, nadamo se kako će Podnesak u narednom razdoblju biti koristan Hrvatskom saboru kao pregledni materijal.

Podsjećamo da je problematičnost referendumske inicijative već prepoznata i u Europskom parlamentu, o čemu svjedoči otvoreno pismo skupine sedamdeset i troje zastupnika Europskog parlamenta upućeno Republici Hrvatskoj 20. prosinca 2013. godine. Pismom je izražena zabrinutost zbog predloženog referenduskog pitanja i upozorava se da bi prolazak referenduma imao vrlo štetne posljedice za položaj manjina u Hrvatskoj, a namjera inicijatora referenduma označena je kao „apsurdna i iznad svega opasna za Hrvatsku i EU“. U svrhu upozorenja na rizike koje nosi ovaj potencijalni referendum, engleski prijevod našeg Podneska uputit ćemo i relevantnim međunarodnim institucijama – Ujedinjenim narodima, Organizaciji za europsku sigurnost i suradnju, Vijeću Europe, Europskom parlamentu, Europskoj komisiji, Srednjoeuropskoj inicijativi te drugim europskim državama s kojima Republika Hrvatska ima sklopljene bilateralne ugovore o zaštiti prava nacionalnih manjina.

Temeljem naše analize međunarodnih obveza, ističemo nekoliko krupnih, negativnih posljedica potencijalnog referenduma:

1. Predložena izmjena Ustavnog zakona, ukoliko bi bila uvrštena u tekst Zakona, predstavljala bi derogiranje stečene razine prava, odnosno unižavanje standarda pravne zaštite Ustavom i zakonom zaštićenih manjinskih prava. Ovakvo umanjivanje prava ujedno je eksplicitno zabranjeno sadržajem više međunarodnih dokumenata koji predstavljaju preuzete obveze Republike Hrvatske, kao i bilateralnim sporazumima o zaštiti prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj. Tako bi, temeljem uvida u aktualni opseg službene uporabe manjinskog jezika i pisma u RH, bez zakonske zaštite svojih manjinskih jezika bi ostale sljedeće zajednice govornika:
 - češka u Općini Končanica,
 - mađarska u Općini Kneževi Vinogradi,
 - slovačka u Općini Punitovci,
 - talijanska u Općini Grožnjan, te
 - srpska u Gradu Vrbovskom, Gradu Vukovaru, Općini Donji Kukuruzari, Općini Gračac, Općini Plaški i Općini Vojnić.
2. Relevantni međunarodni pravni akti eksplicitno zabranjuju donošenje propisa koji se odnose na prava i položaj nacionalnih manjina bez da se te skupine prethodno konzultira. U ovom slučaju, javno je izraženo snažno protivljenje nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj referendumskoj inicijativi. U tom bi smislu predložena izmjena Ustavnog zakona bila jednostrana i predstavljala zlouporabu demokratskog instrumenta referenduma za krajnje protudemokratski udar na prava manjina.
3. Predloženi prag za službenu uporabu dvojezičnosti – 50% ukupnog broja stanovnika jedinice lokalne samouprave – nerazmjerna je i previsoka kvota koja na mogućnost ostvarivanja prava nacionalnih manjina djeluje restriktivno umjesto zaštitno, te bi tako bila u suprotnosti s načelima i intencijama svih dokumenata koji reguliraju politiku prema nacionalnim manjinama.

Imajući u vidu razmjere štete referendumske izmjene Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, apeliramo na svakog pojedinačnog zastupnika, sve klubove i relevantne odbore da pristupe krajnje temeljito i odgovorno ovom zahtjevu za raspisivanje referenduma, imajući pritom u vidu Ustav RH, hrvatsko i međunarodno zakonodavstvo, kao i postignute demokratske standarde zahvaljujući kojima je Republika Hrvatska postala članicom Europske unije. Posebno želimo upozoriti na odgovornost i dužnost Hrvatskog sabora da pokrene proceduru utvrđivanja ustavnosti referenduskog pitanja, predviđenu člankom 95 Ustavnog zakona o Ustavnom sudu. Nacionalna ravnopravnost, kao temelj hrvatske državnosti i demokratskog poretka, nikako ne smije postati predmet trvenja i nadmudrivanja između stranačkih opcija, a posebno ne između ključnih institucija vlasti – Vlade, Sabora i Ustavnog suda.

S poštovanjem,

u ime Inicijative SVI MI – Za Hrvatsku svih nas

Ivan Novosel
Inicijativa mladih za ljudska prava
Arnoldova 1, 10000 Zagreb
Tel/fax: +385 99 836 4865
email: ivan.novosel@yihhr.org

Marina Škrabalo i Dražen Hoffmann
GONG
Trg bana Jelačića 15/IV, 10 000 Zagreb
Tel i fax: +385 1 4825 444; Fax:+385 1 4825 445
Email: marina@gong.hr, drazen@gong.hr